

Către un nou cadru în UE pentru gestionarea crizelor financiare: rolul schemelor de garantare a depozitelor

(Pregătit pentru “Anul Financiar Bancar 2011”, Finmedia - 23 februarie 2011)

Eugen Dijmărescu

Preambul: Crizele financiare nu sunt generate doar de sistemul financiar-bancar.
Politicile economice și datoriile suverane pot avea consecințe similare.

Situația de fapt

- Lipsa unui cadru comunitar pentru gestionarea crizelor a afectat stabilitatea financiară, iar marile falimente din perioada ultimilor ani (Fortis, Lehman Brothers, băncile islandeze, Anglo Irish Bank) au evidențiat, de asemenea, deficiențele aranjamentelor existente la nivel transfrontalier.
- În vederea susținerii sectoarelor financiare, a menținerii stabilității și a protejării deponenților, guvernele au alocat fonduri publice importante, costul măsurilor luate fiind suportat, în ultimă instanță, de către contribuabili.
- Până la 31 decembrie 2009, angajamentele de sprijin ale guvernelor statelor membre s-au ridicat la aproximativ 30% din PIB-ul UE, în timp ce sumele utilizate s-au cifrat la 13%.
- În iunie 2010, la summit-ul G20 de la Toronto, a fost asumat angajamentul de a crea un cadru pentru prevenirea și gestionarea crizelor, în care autoritățile să aibă competențele și instrumentele necesare restructurării sau soluționării tuturor tipurilor de instituții financiare în situații de criză, cu minimizarea costurilor pentru contribuabili.

Acțiuni preconizate de Comisia Europeană

➤ 6 ianuarie – 3 martie 2011 – consultare publică lansată de Comisia Europeană în legătură cu detaliile tehnice ale unui posibil cadru european pentru gestionarea crizelor din sectorul financiar

I. Cadrul de coordonare (2011)

vara anului 2011 – prezentarea de către Comisia Europeană a unui proiect legislativ care să instituie un cadru aplicabil tuturor instituțiilor de credit și anumitor societăți de investiții, indiferent dacă acestea desfășoară activități transfrontaliere sau pe plan intern

II. Cadrul pentru insolvență

până la sfârșitul anului 2012 - analiza necesității armonizării mai profunde a regimurilor de insolvență bancară, cu scopul de a soluționa și lichida băncile conform acelorași norme procedurale și materiale în materie de insolvență

III. Cadrul integrat

până în anul 2014 - crearea unui regim integrat de soluționare, care va implica probabil o unică autoritate la nivelul UE

Principii ale cadrului pentru prevenirea, gestionarea și soluționarea crizelor financiare

- punerea pe primul loc a acțiunilor de prevenire și pregătire;
- furnizarea de instrumente de soluționare credibile;
- permiterea unor acțiuni rapide și decisive, prin instituirea de competențe și proceduri bine definite și prin eliminarea incertitudinii juridice cu privire la momentul când autoritățile pot interveni și la acțiunile pe care acestea le pot întreprinde;
- reducerea hazardului moral, prin asigurarea unei repartizări corespunzătoare a pierderilor între acționari și creditori și prin protejarea fondurilor publice;
- contribuția la soluționarea ordonată a grupurilor transfrontaliere;
- asigurarea securității juridice, oferirea de garanții corespunzătoare părților terțe și limitarea interferențelor cu drepturile de proprietate la ceea ce este strict necesar și justificat de interesul public;
- limitarea distorsiunilor concurențiale care derivă din intervențiile ce denaturează condițiile concurențiale echitabile din sectorul financiar la nivel european.

Principalele elemente ale cadrului propus

Se disting trei categorii de măsuri:

- ✓ măsuri de pregătire și de prevenire;
- ✓ o intervenție timpurie a autorităților de supraveghere;
- ✓ instrumente și competențe de soluționare. Unele dintre aceste instrumente există deja în cadrul regimurilor naționale, în timp ce altele constituie noutăți în anumite state membre.

Autoritățile responsabile de gestionarea crizelor

Intervenția timpurie - autoritatea de supraveghere prudențială în conformitate cu directiva privind cerințele de capital

Soluționarea situațiilor băncilor neviabile – autoritatea de soluționare ar urma să fie desemnată de fiecare stat membru, aceasta trebuind să fie mai degrabă administrativă decât judiciară, ca de exemplu Ministerul de Finanțe, Banca Centrală sau schema de garantare a depozitelor.

Măsuri de pregătire și de prevenire

- consolidarea supravegherii;
- transferabilitatea activelor;
- planuri de redresare și de soluționare

În cazul României au fost luate deja o serie de măsuri în acest sens în baza angajamentelor asumate față de FMI și UE:

- 2009 – amendarea legislației bancare care reglementează procedura administrării speciale, în scopul unei intervenții rapide și eficiente – sporirea puterilor acordate administratorului special, astfel încât acesta să dispună de autoritatea de a implementa cu promptitudine o serie de măsuri de restructurare, printre care și operațiuni de transfer de active cu asumare de pasive, vânzare de active, transfer de depozite și reducerea capitalului social pentru acoperirea pierderilor
- 2010 – 2011 (măsuri în curs):
 - ✓ introducerea posibilității ca FGDB să finanțeze măsurile de restructurare autorizate de BNR privind transferul depozitelor, cu condiția ca acest cost să fie mai mic decât plata compensațiilor

Măsuri de pregătire și de prevenire (cont.)

- ✓ dezvoltarea de către BNR și FGDB de proceduri pentru implementarea noilor competențe de restructurare și pregătirea planurilor de intervenție. Autoritățile vor revizui legislația FGDB, cea bancară și cea privind falimentul instituțiilor de credit pentru a asigura consistența acestora
- ✓ instituirea de competențe clare în materie de prevenire - care să poată fi aplicate în cazurile în care autoritățile de soluționare consideră că există obstacole la soluționarea crizei financiare a unei instituții sau a unui grup în cadrul regimurilor aplicabile. Obiectivul este de a permite autorităților de supraveghere, după consultarea cu autoritățile de soluționare, să solicite instituțiilor adoptarea măsurilor necesare, inclusiv modificarea activităților comerciale și a structurii sociale a instituțiilor, pentru a se asigura că soluționarea este viabilă în cadrul juridic aplicabil.

Obiectivele soluționării

- asigurarea continuității serviciilor financiare esențiale;
- evitarea efectelor adverse asupra stabilității financiare, inclusiv prin prevenirea contaminării;
- protejarea fondurilor publice;
- protejarea deponenților garantați.

Instrumentele de soluționare

- ✓ vânzarea activităților instituției de credit;
- ✓ banca-punte, care permite autorităților să transfere în totalitate sau parțial activitatea unei instituții de credit falimentare (inclusiv depozitele sale sau portofoliul său de credite ipotecare) către o bancă-punte temporară;
- ✓ separarea activelor, pentru a permite autorităților să transfere activele neperformante sau „toxice” ale unei bănci aflate în dificultate către un vehicul de gestionare distinct (o „bancă rea”) pentru a „curăța” astfel bilanțul respectivei bănci;
- ✓ reducerea datoriilor.

Finanțarea soluționării

Costul soluționării trebuie să fie plătit în primul rând de către acționari și creditori, însă în cele mai multe cazuri acest lucru este insuficient, trebuind să fie instituite mecanisme adecvate de finanțare.

Prin proiectul directivei UE privind schemele de garantare a depozitelor, aflat în prezent în dezbaterile Uniunii Europene, se stipulează că fondurile acestora ar putea fi utilizate pentru finanțarea măsurilor de soluționare a băncilor care implică transferul de depozite către o altă entitate (de exemplu, vânzarea către o altă entitate din sectorul privat sau o bancă-punte ori fuziunea cu acestea), cu condiția ca valoarea fondurilor utilizate să nu depășească suma care ar fi fost necesară pentru rambursarea deponenților.

În prezent, în unele state membre se prevede deja că schemele de garantare a depozitelor pot finanța transferul de depozite de la o entitate falimentară. De exemplu, în Marea Britanie au existat deja două astfel de situații – Dunfermline Building Society (1,5 miliarde de lire sterline) și Bradford & Bingley (14 miliarde de lire sterline).

Contribuțiile la fondurile de soluționare

- generalizarea contribuției ex ante a băncilor către DGS, susținută de acorduri de finanțare ex post pentru a se asigura că finanțarea este disponibilă, indiferent de mărimea băncii, iar costurile care depășesc capacitatea fondului sunt recuperate ulterior din sectorul bancar;
- la fel ca în cazul schemelor de garantare a depozitelor, fiecare fond de soluționare va primi contribuții de la instituțiile autorizate în același stat membru, iar contribuțiile vor acoperi succursalele lor stabilite în alte state membre.